

УДК 021.4

І. В. Ніколаєв, доц., канд. екон. наук

Н. В. Криворучко

Кіровоградський національний технічний університет, м. Кіровоград, Україна

Використання сучасних інформаційних технологій у роботі бібліотек

Головною метою даного дослідження є вивчення практичного застосування нових технологій, комп'ютерних бібліотечних систем для автоматизації роботи бібліотек та виведення їх на новий рівень. У статті проаналізовано використання сучасних інформаційних технологій в бібліотеках, описано послуги, які надаються користувачам за допомогою комп'ютерних технологій. Висвітлено основні напрямки роботи електронних каталогів, віртуальних довідкових служб бібліотек, віртуальних виставок, розкрито завдання сучасних бібліотек в умовах інформатизації суспільства.

інформаційні технології, бібліотеки, електронні ресурси, інформаційні запити, електронний каталог, віртуальна довідкова служба

І.В. Николаев, доц., канд. экон. наук

Н.В. Криворучко

Кировоградский национальный технический университет, г. Кировоград, Украина

Использование современных информационных технологий в работе библиотек

Главной целью данного исследования является изучение практического применения новых технологий, компьютерных библиотечных систем для автоматизации работы библиотек и выведения их на новый уровень. В статье проанализировано использование современных информационных технологий в библиотеках, описано услуги, которые предоставляются пользователям с помощью компьютерных технологий. Освещены основные направления работы электронных каталогов, виртуальных справочных служб библиотек, виртуальных выставок, раскрыта задача современных библиотек в условиях информатизации общества.

информационные технологии, библиотеки, электронные ресурсы, информационные запросы, электронный каталог, виртуальная справочная служба

Постановка проблеми. Сьогодні інформаційні технології та комп'ютери увійшли в усі сфери людської діяльності, тому використання таких технологій в бібліотеках – не виняток. Все більше бібліотек намагаються задовольнити запити користувачів найкращим чином за допомогою сучасних комп'ютерних технологій, адже вони дозволяють збільшити кількість відвідувань, полегшити працю бібліотекаря. А найголовніше – комп'ютеризація бібліотек відкриває можливості для більш повного задоволення читацьких запитів, зменшує витрати часу на пошук необхідної інформації, робить доступ практично до будь-якої інформації відкритим. Саме тому використання сучасних інформаційних технологій у роботі бібліотек видається досить актуальним питанням, що потребує всебічного дослідження.

В наш час бібліотеки – це не тільки сховища паперових документів (книг, періодичних журналів та ін.), а й власники нових електронних ресурсів. Проте, на відміну від традиційних, паперових фондів, які створюються повільніше, електронні ресурси створюються значно швидше, але тут багато залежить від фінансового стану бібліотеки. І вже сьогодні виникає проблема не їх накопичення, а їх зберігання і спільного використання. Сьогодні Інтернет дає можливість створити бібліотеку нового типу – віртуальну бібліотеку, де читач знаходить не тільки те, що складає фонд даного сховища в електронному вигляді, але й має змогу миттєво отримати будь-яку інформацію із будь-якої бібліотеки світу [1, с. 30].

© І. В. Ніколаєв, Н. В. Криворучко, 2015

Провідним напрямком модернізації бібліотечної справи є її інформатизація: впровадження і розвиток в бібліотеках нових інформаційних технологій, формування і використання електронних ресурсів, впровадження мультимедійних технологій, розвиток мережевої взаємодії бібліотек, підключення до всесвітньої мережі Інтернет. Це призводить до створення нових структурних підрозділів, змін функціональних обов'язків працівників, залучення спеціалістів з різних галузей знань. Тому перед бібліотекарями постає необхідність освоєння нових знань та вмінь.

Крім того, Інтернет інтенсивно впливає на довідково-бібліографічне обслуговування користувачів бібліотек, викликаючи необхідність реорганізації довідково-бібліографічних служб, змін у традиційних функціях бібліографів [1, с. 32].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми впровадження сучасних інформаційних технологій у роботу бібліотек досліджували багато вчених. Так, організацією віртуальних виставок займалися І. Торкін, Н. Збаровська, М. Алфьоров та інші дослідники, але їх дослідження потребують подальшого розвитку та розкриття деяких питань. Н. Збаровська під віртуальною виставкою розуміє електронну виставку в форматі «PowerPoint» – електронної презентації. Автор пропонує таку виставку при відповідному звуковому оформленні і наявності мультимедійного проектора застосовувати як ілюстративний матеріал на комплексних заходах: літературних вечорах, днях інформації. Можна її використовувати і в роздрукованому вигляді як ілюстрований рекомендаційний покажчик. До переваг створення віртуальних виставок як форми бібліотечного обслуговування вона відносить: можливість індивідуальної самостійної роботи читача з поданими матеріалами, нетрадиційну подачу матеріалу, наочність, структурування матеріалу [2, с. 46]. І. Торкін описує досвід організації віртуальної виставки на сайті Національної бібліотеки України для дітей, яка пропонує користувачам оцифровані видання, що представляють творчість видатних українських та російських художників ілюстраторів. Після вибору потрібного видання користувач може побачити в зменшеному вигляді всі його сторінки і скласти про нього попереднє враження. Кожне зображення пов'язане гіперпосиланням зі сторінкою, де його можна детальніше роздивитись і прочитати. Зображення представлено в jpg-форматі. М. Алфьоров аналізує віртуальні (розміщені в Інтернеті) виставки творів мистецтва [2, с. 49].

Отже, застосування інформаційних технологій у бібліотеках поширюється сьогодні досить широко та охоплює різні процедури розвитку. Однак більшість дослідників зосереджують свою увагу на окремих послугах не розглядаючи комп'ютерні бібліотечні системи та переваги їх впровадження в комплексі.

Постановка завдання. Метою даної статті є вивчення практичного застосування нових технологій, комп'ютерних бібліотечних систем для автоматизації роботи бібліотек та виведення їх на новий рівень. Основним завданням даного дослідження є розгляд переваг комп'ютеризації бібліотечних процесів та висвітлення таких їх форм, як електронні каталоги, віртуальні довідкові служби, віртуальні виставки.

Виклад основного матеріалу. У даний час у мережі Інтернет представлена велика кількість публічних і наукових бібліотек, однак, переважна більшість з них обмежується тільки опублікуванням електронного каталогу, за допомогою якого можна лише переконатися в наявності необхідного матеріалу в бібліотеці. Найчастіше цей електронний каталог є неповним, мало функціональним і незручним з точки зору користувача, викликаючи неприйняття у відвідувачів сервера бібліотеки. Тотальний переклад усіх видів публікацій на електронну основу і створення зручних електронних каталогів повинні різко збільшити популярність електронних бібліотек, і якщо вирішення першої з цих двох проблем – справа часу, то вирішення другої потребує певних витрат від розробників моделей, програмістів і бібліотекарів. При створенні

електронної бібліотеки необхідно забезпечити її доступність і зручність для користувачів, оперативність пошуку і видачі інформації. Бібліотека містить набір службових функцій, що дозволяють персоналу координувати її роботу [3, с. 16]. Це досягається за допомогою переносу відпрацьованої у звичайній бібліотеці схеми збереження і видачі інформації на електронну основу, використання широких можливостей пошуку по електронному каталогу, організація доступу через комп'ютерні мережі. Крім того, електронна бібліотека має бути універсальною, тобто придатною як для організації великої публічної, наукової чи спеціалізованої бібліотеки, орієнтованої на масове використання, так і для підтримки невеликої бібліотеки з використанням домашнього комп'ютера.

Комп'ютеризовані бібліотечні процеси мають низку переваг над традиційними:

- при одноразовому опрацюванні документа можливе багаторазове та багатоаспектне його використання, швидкість і зручність пошуку та передачі інформації, економічність;
- повніше задовольняються інформаційні запити користувачів бібліотеки, оскільки інформація отримується незалежно від часу і місця її знаходження;
- суттєво збільшується оперативність надання користувачам необхідної інформації;
- для більшості користувачів електронна форма є єдиною можливістю отримати потрібний документ;
- формується новий імідж бібліотеки, яка надає інформацію не лише у друкованому вигляді, але й на нетрадиційних носіях, зростає соціальне значення бібліотечної діяльності;
- підвищується рівень інформаційної культури та комп'ютерної грамотності як користувачів, так і бібліотекаря, а це має не лише прикладну користь, але й ширше значення, оскільки людина з високим рівнем інформаційної культури легше орієнтується в мінливому світі, не боїться новацій, змін [2, с. 51].

Сьогодні імідж бібліотеки залежить від розуміння бібліотекарями своєї нової ролі в житті суспільства. Співпрацюючи з владою, бізнесом, закладами освіти, ЗМІ, іншими партнерами, бібліотеки стають центром місцевої громади, а бібліотекарі – інформаційними навігаторами, фахівцями, від яких залежить освітній, культурний і технологічний рівень громадян. Працівники бібліотек сьогодні суміщають у своїй роботі традиційні функції і функції консультанта з інформаційного пошуку, мережевого навігатора, інформаційного аналітика, інструктора й організатора знань.

Насамперед електронна бібліотека все-таки залишається бібліотекою, хоча і має чимало особливостей. Моделювання починається з переносу структури звичайної бібліотеки на електронну основу [3, с. 18].

Електронний каталог – це самостійний пошуковий апарат, який відрізняється від традиційного каталогу своїм особистим пошуковим середовищем; можливість організації пошуку в електронному середовищі в деякій мірі відрізняється від можливостей традиційної картоечної системи.

Сьогодні бібліотеки, маючи змогу розкрити все багатство власних фондів, пропонують нові послуги, у них з'являється можливість максимально повно задовольнити запити відвідувачів:

1. Забезпечується доступ користувачів до електронних баз даних безпосередньо в бібліотеці.
2. Надається доступ до інформації на новітніх носіях (відкриття Інтернет-класів, відеоабонементів, фондів CD-ROM).
3. Стають доступними повнотекстові бази даних на електронних носіях,

створених бібліотекою або придбаних нею.

4. Відвідувачі мають змогу користуватися можливостями Інтернету, електронної пошти завдяки відкриттю відповідних інформаційно-ресурсних центрів у бібліотеках.

5. Організовується ефективна робота з дистанційного обслуговування різних категорій користувачів.

6. Формується штат сучасних інформаційних працівників, які досконало володіють електронними інформаційними технологіями, забезпечують відповідно до нинішніх вимог організацію інформаційних ресурсів, підготовку їх до ефективного використання та якісну доставку користувачам.

Таким чином, електронні технології дозволяють комплексно підходити до розв'язання інформаційних завдань, а користувач одержує повний комплект різноманітних інформаційних матеріалів.

Широке розповсюдження одержало останнім часом довідкове обслуговування віддалених користувачів. Однією з його форм є обслуговування у режимі «віртуальна довідка». Ця служба успішно розвивається в зарубіжних країнах і характеризується широкою розповсюдженістю в різних типах бібліотек, включаючи національні, публічні, університетські, наукові і спеціальні. На початковому етапі впровадження служби в світі нараховувалось не більше п'яти бібліотек, які реально розпочали віртуальне довідково-інформаційне обслуговування в Інтернеті; на початок 2000 року їх було вже 200, а через десять років – 10000 бібліотек, які ввели в дію ту чи іншу форму віртуально-інформаційного обслуговування, використовуючи при цьому більше 30 версій програмного забезпечення [4, с. 26-27]. Серед них – 45 % університетських бібліотек, 12,5 % публічних бібліотек США. Вони характеризуються:

- корпоративним об'єднанням служб за територіальними, проблемно-тематичними та іншими ознаками;
- 2-рівневою моделлю обслуговування, при якій користувач спочатку здійснює пошук у базі виконаних довідок і тільки після цього звертається із запитом до спеціалістів;
- використанням усіх форм взаємодії з віддаленим користувачем, включаючи електронну пошту, технології веб-запитів, представлених на сайтах бібліотек;
- жорсткою стандартизацією процесів обслуговування.

Даний напрямок довідково-інформаційної діяльності в нашій країні знаходиться у стадії становлення і обумовлений появою значної кількості ресурсів Інтернет, довідково-бібліографічного і змістовного характеру, які можна використовувати при виконанні запитів користувачів, формуванні нової аудиторії користувачів, які мають потребу в цілодобовому доступі до інформації та допомозі висококваліфікованих бібліографів.

З появою мережі Інтернет та загальною комп'ютеризацією, читачі вже не задовольняються традиційними формами бібліотечного обслуговування. Бібліотечні працівники вимушені переусвідомити та суттєво змінити напрямки довідкової роботи. Одним з таких напрямків стало електронно-довідкове обслуговування віддалених користувачів. Віртуальна довідкова служба (ВДС) – це нове технологічне рішення традиційного довідково-бібліографічного обслуговування – одного з головних напрямків діяльності будь-якої бібліотеки.

ВДС бібліотеки здійснює пошук необхідної бібліографічної інформації в режимі «запит-відповідь». Користуватися послугами ВДС може будь-яка особа, що має доступ до Інтернет і звернулася до служби, незалежно від її соціального статусу і місця проживання. Для всіх користувачів звернення до ВДС та отримання відповідей безкоштовне, якщо їх запити не потребують складного бібліографічного пошуку і

роботи з великим масивом інформації, яка, до речі, може надаватися користувачу за його бажанням українською, російською, англійською, німецькою чи французькою мовами. Відповідь завжди надається тією мовою, якою надійшов запит.

Згідно з правилами ВДС оператори не відповідають на некоректні запитання, запитання комерційного характеру (купівля, продаж), а також не дають інформацію, щодо запитань, відповідь на які передбачає порушення чинного законодавства (порнографія, насильство, пропаганда нацизму тощо). Не надаються готові реферати, твори, курсові та дипломні роботи, списки літератури до них, виконані конкретні завдання з навчальних дисциплін. Оператор ВДС має право видаляти некоректні запитання, ненормовані вирази. Від користувача отримується лише один запит на добу, якщо запитань кілька, відповідь дається тільки на одне, на вибір оператора довідкової служби.

Запити виконуються за порядком їх отримання, протягом однієї доби, як передбачено правилами ВДС, але, якщо запит складний і потребує додаткового часу і джерел пошуку, то користувачу повідомляють про те, що його запит виконується, а по закінченні пошуку дається повна відповідь. Тривалість виконання таких запитів – до 3-х днів. Користувачі ВДС одержують посилання на інформацію як в мережі Інтернет, так і на традиційних паперових носіях (відомості про книги, підручники, журнальні та газетні статті). Джерелами інформації для операторів є великі пошукові системи: Google, Yandex, Rambler, Aport.

Черговий оператор ВДС – бібліограф інформаційно-бібліографічного відділу – 3 рази на день (вранці, вдень і ввечері) перевіряє надходження нових запитів. У разі коли той чи інший запит вже було виконано раніше, користувач отримує посилання на архів виконаних запитів із зазначенням номера відповіді.

Аналіз роботи ВДС дозволив виявити переваги віртуально-довідкового обслуговування. Переваги для користувачів – очевидні:

- розширення кордонів інформаційного обслуговування населення (обслуговуються віддалені користувачі, які не є читачами бібліотеки);
- задоволення інформаційних потреб віртуальних користувачів бібліотеки;
- отримання можливості безкоштовної віртуальної консультації;
- простота форми та оперативність довідкового обслуговування.

Очевидна потреба користувачів у віртуальному довідковому обслуговуванні, про що свідчить постійне зростання кількості запитів. Проте кількість отриманих запитів, інколи перевищує пропускну спроможність служби через обмеженість кількості персоналу. На цьому етапі розвитку було би доцільним об'єднання бібліотек для створення корпоративної віртуальної довідкової служби наукових бібліотек України, що дозволило би здійснювати централізоване віртуально-довідкове обслуговування та сприяло би розширенню послуг бібліотек [5, с. 2-3].

Крім того, робота в межах корпорації дозволила би направляти запити віддалених користувачів саме до тих бібліотек, чий фонди, колекції, а також рівень професійної кваліфікації персоналу найбільше б відповідав кожному конкретному запиту. Особливо це стосується запитів краснавчого характеру. Розподіл таких запитів дозволив би розширити можливості корпоративної служби, дав змогу виконувати запити більш широкого тематичного спектру, а також знизити кількість відмов.

Здається доцільним розпочати підготовчу роботу щодо визначення шляхів взаємодії наукових бібліотек на основі корпоративного співробітництва і розробки пакета документів, що регламентує діяльність довідкових служб. Час вирішити проблеми власного вибору оптимальних моделей обслуговування, забезпечення якості обслуговування віддалених користувачів на основі впровадження технологічних стандартів, програмно-технічної підтримки проекту. Все це потребує активного

обговорення бібліотечними фахівцями наявних проблем та перспектив розвитку ВДС в межах спеціально організованих конференцій, семінарів, «круглих столів» та широкого висвітлення у професійній пресі. Тільки вироблення загальної позиції з цих питань буде сприяти більш чіткому розумінню того, яке місце займає віртуально-довідкове обслуговування в системі інформаційної діяльності бібліотек і які завдання мають бути при цьому вирішені. Корпоративне співробітництво вітчизняних бібліотек допоможе сформувати єдиний довідковий простір країни, а потім інтегруватись у світову спільноту і брати участь у міжнародних проєктах на рівних умовах із закордонними бібліотеками.

Головною перевагою віртуальних виставок творів друку є можливість не тільки отримати зорове враження від демонстрації книг (навіть оформлення обкладинки у електронному вигляді виражає основну ідею книги), а й ознайомитися з їхнім змістом, передмовою, зробити попередню оцінку. Найголовніший спосіб представлення інформації про документ на віртуальних виставках: бібліографічний опис (БО), анотація та фото обкладинки документа. Однак деякі віртуальні виставки не дають змоги провести навіть мінімальну оцінку документа, бо крім БО не надають ніякої інформації, що розкриває його зміст.

На сьогодні повні тексти документів на окремих віртуальних виставках пропонують такі вітчизняні бібліотеки: Національна парламентська бібліотека України (відскановані чи виявлені в Інтернеті тексти виставлених творів), Державна бібліотека України для юнацтва (гіпертекстові посилання на сайти деяких пропонованих журналів, розміщених в Інтернеті), Бібліотека верховної Ради України (тексти деяких нормативно-правових актів), Національна бібліотека України ім. Вернадського (відскановані статті з періодичних видань, розділи книг, твори письменників), Бібліотека для дітей (посилання на виявлену в Інтернеті інформацію про авторів і/чи повні тексти творів).

Ще однією специфічною рисою виставок є обмеженість у часі, бо вони служать, насамперед, для пробудження інтересу, мимовільної уваги. Якщо віртуальні виставки знаходяться на сайті тривалий час, вони поступово виконують функцію ретроспективних бібліографічних посібників.

Третя ознака виставок – цілеспрямованість. Вона має розвивати мислення читача, а добір літератури та її розміщення – підпорядковуватися спільній ідеї. Але в деяких віртуальних виставках цю ідею важко прослідкувати.

Бібліотечні віртуальні виставки забезпечують користувачів ілюстрованою бібліографічною та фактографічною інформацією, присвяченою певним темам, особам, колекціям тощо, іноді – повними текстами творів. Вони хоча й подібні до традиційних, але дуже відрізняються від них оформленням, формою подачі матеріалу, призначенням, та часом існування. Віртуальні виставки можна поділити на такі, що уможливають локальний доступ (у межах бібліотеки) і створюються переважно у вигляді електронних презентацій, та такі, що функціонують у глобальній мережі на сайтах бібліотек.

Якщо традиційні книжкові виставки розуміють як «упредметнені бібліографічні посібники», то віртуальні книжкові виставки, представлені на сайтах бібліотек – це електронні ілюстровані та анотовані (в переважній більшості) бібліографічні посібники, що іноді супроводжуються довідковою інформацією і/чи повними текстами документів. Насамперед вони подають бібліографічну інформацію, а потім пов'язують її з текстами чи довідкою інформацією з Інтернету. Часто віртуальні виставки завдяки гіпертексту надають користувачу більші пошукові можливості, ніж традиційні бібліографічні посібники, що представлені на сайтах у відповідній рубриці, де гіпертекст застосовується рідко. Гіпертекст подає інформацію ніби в кілька «шарів»: спочатку бібліографічну, потім довідкову, тоді повні тексти творів. Користувач на

кожному етапі ознайомлення з виставкою може зробити висновок про відповідність цієї інформації його потребам.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В результаті проведеного аналізу, встановлено, що розвиток інформаційних технологій та глобальної мережі Інтернет в другій половині ХХ століття спричинив значні перебудови в суспільстві. Розпочався процес автоматизації всіх процесів людської діяльності. Цей процес поширився на бібліотеки й охопив всю їх діяльність. На даний час бібліотеки перетворилися на центри різноманітної інформації. Особливу роль в роботі бібліотеки відіграє глобальна мережа Інтернет, оскільки вона дає можливість поширювати діяльність за межами бібліотеки, створювати електронні каталоги та картотеки, а також виставляти їх в мережу Інтернет, проводити віртуальні виставки.

З метою найширшого залучення населення до відвідування модернізованих бібліотек, під час дослідження визначено їх основні перспективні завдання:

- повідомляти громадян, які вже є користувачами бібліотек або тільки збираються ними стати, про інноваційні послуги в обладнаних сучасними технологіями бібліотеках, включно з вільним доступом до Інтернету;
- інформувати громадськість про значущість бібліотеки та показати на конкретних прикладах позитивний вплив їхньої діяльності на життя окремих людей і цілих громад;
- просувати імідж сучасних установ, послуги яких відповідають потребам сьогодення та підлаштовуються під потреби і запити читачів та громад.

Список літератури

1. Кобзаренко А. Бібліотеки: нові часи, нові можливості / А. Кобзаренко // Бібл. планета. – 2012. – № 2. – С. 30-32.
2. Красножон В. Комп'ютерні технології в інформаційно-бібліографічній роботі бібліотек / В. Красножон // Основні аспекти та прогресивні технології діяльності бібліотек. – К., 2011. – С. 46-51.
3. Москаленко О. Розвиток нових технологій у державній науково-технічній бібліотеці України / О. Москаленко // Бібл. планета. – 2011. – №2. – С. 16-18.
4. Перехрест Г. Електронні інформаційні ресурси українського сегмента Інтернету / Г. Перехрест // Бібл. планета. – 2010. – №3. – С. 26-29.
5. Прокошева Т. Політика Міністерства культури і мистецтв в галузі створення та інтеграції інформаційних ресурсів українських бібліотек / Т. Прокошева // Бібл. планета ; за матеріалами доп. на Всеукр. наук.-практ. конф. – 2010. – № 4. – С. 2-5.

References

1. Kobzarenko, A. (2012). Biblioteky: novi chasy, novi mozhlyvosti [Libraries: New times, new opportunities]. *Bibliotekna planeta - Library planet*, 2, 30-32 [in Ukrainian].
2. Krasnozhon, V. (2011). Komp'yuterni tekhnolohii v informatsiino-bibliohrafichnii roboti bibliotek [Computer technology in information-bibliographic work libraries]. *Osnovni aspekty ta prohresyivni tekhnolohii diialnosti bibliotek - Main aspects and progressive technologies activity of libraries*, 46-51 [in Ukrainian].
3. Moskalenko, O. (2011). Rozvytok novykh tekhnolohii u derzhavnii naukovo-tekhnichnii bibliotetsi Ukrainy [The development of new technologies in the state scientific and technical library of Ukraine]. *Bibliotekna planeta - Library planet*, 2, 16-18 [in Ukrainian].
4. Perekhrest, H. (2010). Elektronni informatsiini resursy ukrainskoho sehmenta Internetu [Electronic Information Resources of Ukrainian segment of the Internet]. *Bibliotekna planeta - Library planet*, 3, 26-29 [in Ukrainian].
5. Prokosheva, T. (2010). Polityka Ministerstva kultury i mystetstv v haluzi stvorennia ta intehratsii informatsiinykh resursiv ukrainskykh bibliotek [The policy of the Ministry of Culture and the Arts in the development and integration of information resources of Ukrainian libraries]. *Bibliotekna planeta - Library planet*, 4, 2-5 [in Ukrainian].

Ihor Nikolaiev, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Natalya Kryvoruchko

Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine

Using of Modern Information Technologies in Libraries

The meaning of information resources for library development is explained, especially their function in information processing, methods of using software products - computer library systems – are studied. The main objective of this study is to examine the practical application of new technologies for automation of libraries and output them to a new level.

The article includes analysis of up-to-date information technologies application in libraries and describes services provided for users with the help of computer technologies. The main work directions of virtual library referral service are addressed and up-to-date library mission in conditions of society computerization is disclosed.

The article studies implementation of up-to-date information technologies in library's practice. Also, the main present time library tasks executed with the purpose to raise their work at the new level are considered.

information technologies, libraries, digital resources, information requests, electronic catalog, virtual referral service

Одержано 28.04.15

УДК 311/33:371.263/311.21

Н.О. Пасічник, доц., канд. пед. наук

Р.Я. Ріжняк, проф., д-р іст. наук

Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кіровоград, Україна

Освітні індикатори як інструмент оцінювання стану і динаміки розвитку освітніх систем

У статті розглядаються показники міжнародної освітньої статистики, розроблені Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), що використовуються для оцінювання функціонування систем освіти різних країн. Аналізується огляд «Погляд на освіту 2014: індикатори ОЕСР», котрий охоплює порівняльну статистику освітніх систем 46 країн світу і містить узагальнену інформацію про освітнє середовище, процеси і результати освітньої діяльності різних рівнів, фінансові та людські ресурси, що інвестуються в освіту. Виявлено проблеми у повноті і змісті статистичної інформації, яка відображає функціонування освітньої сфери України. Зроблено висновок про доцільність розробки та запровадження сумісної з міжнародною національною системою освітніх індикаторів, що дозволить Україні долучитися до міжнародних порівняльних досліджень якості освіти.

моніторинг якості освіти, освітні індикатори, освітня статистика, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), освітнє середовище, освітні результати

Н.А. Пасечник, доц., канд. пед. наук

Р.Я. Ріжняк, проф., д-р ист. наук

Кіровоградский государственный педагогический университет имени Владимира Винниченко, г. Кіровоград, Украина

Образовательные индикаторы как инструмент оценивания состояния и динамики развития образовательных систем

В статье рассматриваются показатели международной образовательной статистики, разработанные Организацией экономического сотрудничества и развития (ОЭСР), которые используются для оценки функционирования систем образования разных стран. Анализируется обзор «Взгляд на образование 2014: индикаторы ОЭСР», который охватывает сравнительную статистику образовательных систем 46 стран мира и содержит обобщенную информацию об образовательной среде, процессах и результатах образовательной деятельности различных уровней, финансовых и человеческих ресурсах,